

Sygn. akt I ACa 944/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Bożena Błaszczyk</i>
Sędziowie:	<i>SSA Małgorzata Stanek (spr.)</i> <i>SSA Anna Cesarz</i>
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2012 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa ***(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.***

przeciwko ***Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu (...)w C.***

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 11 maja 2012 r. sygn. akt X GC 149/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego (...)w C. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 944/12

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. wystąpił z pozwem przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu (...)w C. o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenie od strony pozwanej kwoty 315.511,25 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty i kosztami postępowania sądowego, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na dochodzone roszczenie składają się wierzytelności (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. wobec pozwanego, w zakresie których powód wstąpił w prawa zaspokojonych wierzycieli.

Powód podniósł, że w wyniku zawartych z wyżej wskazanymi spółkami umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń, dokonał poręczenia za zobowiązania pozwanego Szpitala co do należności głównych i odsetek. Z uwagi na fakt, że pozwany nie zrealizował zobowiązań względem spółek wynikających z załączonych do pozwu faktur, powód zapłacił za pozwanego tytułem uregulowania tych zobowiązań (pozew k. 2- 12).

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 7 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 311.511,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.894 zł tytułem kosztów postępowania i kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (k. 257).

Pozwany złożył zarzuty od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wniósł o uchylenie nakazu zapłaty i o oddalenie powództwa a także o zasądzenie kosztów postępowania (k. 263).

Pozwany zakwestionował ważność umów poręczenia zawartych pomiędzy powodem a wyżej opisanymi spółkami, z tego powodu, że zostały zawarte bez zgody podmiotu tworzącego pozwanego szpital. Zdaniem pozwanego zmiana wierzyciela odbyła się z naruszeniem art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U z 2010 roku, nr 230, poz.1507) a odnośnie części faktur dotyczących zobowiązań powstałych po dniu 1 lipca 2011 roku także z naruszeniem art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej.

Pozwany podniósł także, że część roszczenia obejmującą należność główną w wysokości 34.645 zł wynikającą z faktury nr (...) z dnia 30 września 2011 roku (wierzytelność przysługująca spółce (...)) została zapłacona przez pozwanego w dniu 20 stycznia 2012 roku. W takiej sytuacji zdaniem pozwanego nieprawidłowo zostały wyliczone odsetki za zwłokę od tej faktury, które pozwany wyliczył do dnia 25 stycznia 2012 roku (zarzuty k. 263).

W piśmie złożonym w dniu 13 kwietnia 2012 roku pozwany wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty z dnia 7 lutego 2012 roku w mocy w zakresie obowiązku zapłaty przez pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty 311.511,25 zł za okres od dnia 26 stycznia 2012 roku do dnia 12 lutego 2012 roku, kwoty 276.866,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. Powód cofnął pozew w pozostałym zakresie wraz ze zrzeczeniem się roszczenia tj. w zakresie kwoty 34.645 zł. W piśmie tym powód przyznał fakt zapłaty przez pozwanego spółce (...) kwoty 34.645 zł wynikającej z faktury nr (...), na rachunek dostawcy. W konsekwencji czego kwota ta została rozliczona z powodem w dniu 13 lutego 2012 roku, kiedy to należność ta została potrącona z należnością powoda wobec spółki (...) zgodnie z umową z dnia 29 grudnia 2011 roku. Datę potrącenia tej należności należy traktować jako datę spełnienia świadczenia, skutkującą wygaśnięciem długu pozwanego (pismo k. 327).

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 maja 2012 roku Sąd Okręgowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 7 lutego 2012 roku przez Sąd Okręgowy w Ł., X Wydział Gospodarczy, sygn. akt X GNc 93/12 w zakresie: kwoty 276.866,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2012 roku do dnia zapłaty oraz odsetek ustawowych od kwoty 311.511,25 zł od dnia 26 stycznia 2012 roku do dnia 12 lutego 2012 roku; w pozostałej części uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 7 lutego 2012 roku przez Sąd Okręgowy w Ł., X Wydział Gospodarczy, sygn. akt X GNc 93/12 i w tym zakresie umorzył postępowanie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych:

Powód - (...) spółka akcyjna z siedzibą w Ł. jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Do przedmiotu jej działalności należy m.in. „pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych”.

Pozwany - Wojewódzki Szpital Specjalistyczny (...)w C. jest wpisany do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Celem działania pozwanego jest m.in. udzielanie świadczeń zdrowotnych oraz promocja zdrowia.

W dniu 30 lipca 2010 roku spółka (...) zawarła z powodem umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzycelności i udzielania poręczeń, na mocy której - w § 1 ust. 3 i 4 powód poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy, w tym pozwanego, do łącznej kwoty 500.000. zł. Kwota ta aneksem nr (...) do umowy została zwiększona i wynosiła 890.000 zł. Poręczenie obejmowało zobowiązania z należności głównych wraz z odsetkami. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niespłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki, zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego. Powodowi za poręczenie należała się określona prowizja (§ 4 umowy), a zapłata tej prowizji miała następować - zgodnie z § 4 umowy - poprzez potrącenie wzajemnych zobowiązań. Strony umowy ustaliły, że w zakresie spłaconego zobowiązania powód staje się wierzycielem pozwanego szpitala z tytułu spłaconej za szpital wierzycelności z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie (§ 3 umowy).

W trakcie współpracy pomiędzy spółką (...) a pozwanym, spółka ta wystawiła fakturę VAT nr (...) z tytułu sprzedaży artykułów medycznych na kwotę 12.744 zł płatną do dnia 3 września 2011 roku.

Za powyższe zobowiązanie pozwanego wobec spółki (...) poręczył powód i zapłacił spółce (...) należność wynikającą z tej faktury wraz z odsetkami ustawowymi po potrąceniu prowizji w dniu 7 listopada 2011 roku kwotę 12.508,24 zł. O dokonanej zapłacie należności powód powiadomił pozwanego. Spółka (...) potwierdziła dokonanie zapłaty należności przez powoda.

Dnia 6 czerwca 2011 roku powód zawarł ze spółką (...) pisemną umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzycelności i udzielania poręczeń, na mocy której - w § 1 ust. 3 i 4 powód poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy, w tym pozwanego do łącznej kwoty 15.880.000 zł. Poręczenie obejmowało należności główne. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niespłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki (...), zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie. Powodowi za poręczenie należała się określona prowizja, której zapłata miała nastąpić przez potrącenie wzajemnych zobowiązań (§ 4).

W trakcie współpracy pomiędzy pozwanym a spółką (...), spółka wystawiła pozwanemu następujące faktury z tytułu sprzedaży artykułów medycznych: -dnia 12 czerwca 2011 roku, fakturę nr (...) na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 12 lipca 2011 roku, dnia 13 czerwca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 13 lipca 2011 roku, dnia 14 czerwca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 14 lipca 2011 roku, dnia 16 czerwca 2011 roku fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 16 lipca 2011 roku, dnia 17 czerwca 2011 roku fakturę nr (...), na kwotę 4.104 zł, płatną do dnia 17 lipca 2011 roku, dnia 21 czerwca 2011 roku fakturę nr (...), na kwotę 11.340 zł, płatną do dnia 21 lipca 2011 roku, dnia 4 sierpnia 2011 roku fakturę nr (...), na kwotę 369 zł, płatną do dnia 3 września 2011 roku, dnia 9 sierpnia 2011 roku fakturę nr (...), na kwotę 8.316 zł, płatną do dnia 8 września 2011 roku, dnia 9 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 8 września 2011 roku, dnia 12 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 11 września 2011 roku, dnia 16 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 3.780 zł, płatną do dnia 15 września 2011 roku, dnia 18 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 17 września 2011 roku, dnia 22 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 21 września 2011 roku, dnia 24 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 23 września 2011 roku, dnia

25 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 24 września 2011 roku, dnia 31 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.052 zł, płatną do dnia 30 września 2011 roku.

Za powyższe zobowiązania pozwanego wobec spółki (...) poręczył powód i zapłacił spółce w dniu 19 sierpnia 2011 roku kwotę 23.540,58 zł, w dniu 17 października 2011 roku kwotę 6.394 zł, w dniu 24 października 2011 roku kwotę 15.876 zł tytułem, w dniu 31 października 2011 roku kwotę 10.054,80 zł należności wynikającej z wyżej wymienionych faktur po potrąceniu prowizji.

W dniu 30 lipca 2010 roku spółka (...) zawarła z powodem umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń, na mocy której - w § 1 ust. 3 i 4 powód poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy, w tym pozwanego, do łącznej kwoty 2.540.000. zł. Kwota ta aneksem nr (...) do umowy została zwiększona i wynosiła 5.040.000 zł. Poręczenie obejmowało zobowiązania z należności głównych wraz z odsetkami. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niespłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki, zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego. Powodowi za poręczenie należała się określona prowizja (§ 4 umowy), a zapłata tej prowizji miała następować - zgodnie z § 4 umowy - poprzez potrącenie wzajemnych zobowiązań. Strony umowy ustaliły, że w zakresie spłaconego zobowiązania powód staje się wierzycielem pozwanego szpitala z tytułu spłaconej za szpital wierzytelności z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie (§ 3 umowy).

W trakcie współpracy pomiędzy spółką (...) a pozwanym, spółka ta wystawiła następujące faktury vat z tytułu sprzedaży artykułów medycznych, płatne w terminie 30 dni od daty wystawienia faktury: w dniu 5 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 7.776 zł, w dniu 11 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 5.184 zł, w dniu 12 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 11.586,24 zł, w dniu 13 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.608,83 zł, w dniu 19 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 5.054,40 zł, w dniu 21 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.721,60 zł, w dniu 25 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 17.068,32 zł, w dniu 25 lipca 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 7.776 zł, w dniu 8 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 20.930 zł, w dniu 9 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 12.960 zł, w dniu 22 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 12.960 zł, -w dniu 23 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 581,04 zł, w dniu 29 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 17.068,32 zł, w dniu 31 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 1.452,60 zł, w dniu 31 sierpnia 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 12.960zł, w dniu 5 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 1.114,38 zł, w dniu 5 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 2.916 zł, w dniu 5 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 3.690 zł, w dniu 6 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 7.724,16 zł, w dniu 9 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 7.724,16 zł, w dniu 12 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 4.665,60 zł, w dniu 14 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 6.615 zł, w dniu 15 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 8.100zł, w dniu 19 września 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 17.878,32 zł, w dniu 17 października 2011 roku, fakturę nr (...), na kwotę 1.303,80 zł.

Za powyższe zobowiązanie pozwanego wobec spółki (...) poręczył powód i zapłacił tej spółce należność wynikające z wyżej wymienionych faktur wraz z odsetkami ustawowymi po potrąceniu prowizji w dniu 26 września 2011 roku, kwotę 58.579,88 zł, w dniu 25 października 2011 roku kwotę 78.426,20 zł, w dniu 14 listopada 2011 roku, kwotę 59.404,70 zł. O dokonanej zapłacie należności powód powiadomił pozwanego.

W dniu 2 listopada 2011 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. zawarła z powodem umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń, na mocy której - w § 1 ust. 3 i 4 powód poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy, w tym pozwanego, do łącznej kwoty 188.868,79 zł. Poręczenie obejmowało zobowiązania z należności głównych wraz z odsetkami. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niespłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki, zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego. Powodowi za poręczenie należała się określona prowizja (§ 5 umowy), a zapłata tej prowizji miała następować - zgodnie z § 5 umowy - poprzez potrącenie wzajemnych zobowiązań.

Strony umowy ustaliły, że w zakresie spłaconego zobowiązania powód staje się wierzycielem pozwanego szpitala z tytułu spłaconej za szpital wierzycelności z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie (§ 3 umowy).

W trakcie współpracy pomiędzy spółką (...) a pozwanym, spółka ta wystawiła fakturę VAT nr (...) z tytułu świadczonych usług transportu sanitarnego na kwotę 34.645 zł, płatną do dnia 3 listopada 2011 roku.

Za powyższe zobowiązanie pozwanego wobec spółki (...) poręczył powód i zapłacił spółce (...) należność wynikającą z tej faktury wraz z odsetkami ustawowymi po potrąceniu prowizji, w dniu 21 listopada 2011 roku, kwotę 33.986,75 zł (wyliczenia k. 242, potwierdzenie realizacji przelewu k. 246). O dokonanej zapłacie należności powód powiadomił pozwanego (pismo k. 243 - 244, zwrotne potwierdzenie odbioru k. 245). Spółka (...) potwierdziła dokonanie zapłaty należności przez powoda.

Pismem z dnia 13 października 2012 roku powód wezwał pozwanego szpital do zapłaty kwoty 146.724,44 zł należności głównej i odsetek w terminie do dnia 21 października 2011 roku. Zastrzegł, że w przypadku braku zapłaty w wyżej wymienionym terminie powód będzie zmuszony skierować sprawę na drogę postępowania sądowego.

Powód wyliczył salda należności na dzień 25 stycznia 2012 roku. Należności te wynosiły z tytułu kwoty głównej kwotę 298.289,17 zł, z tytułu odsetek kwotę 13.222,08 zł.

W dniu 20 stycznia 2012 roku pozwany zapłacił spółce (...) za fakturę nr (...) kwotę 34.645 zł.

W dniu 13 lutego 2012 roku należność ta została potrącona z inną należnością powoda, wobec spółki (...), zgodnie z umową poręczenia.

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z treścią art. 878 § 1 k.c. można poręczyć dług przyszły do wysokości z góry oznaczonej. Celem przepisu art. 878 § 1 k.c. w zakresie ścisłego oznaczenia górnej granicy odpowiedzialności poręczyciela jest jego ochrona, przed nadmiernym ryzykiem. Jeżeli poręczyciel odpowiada za dług przyszły do wysokości z góry oznaczonej (art. 878 § 1 kc), to kwota ta obejmuje również należności uboczne (odsetki, koszty itp.), ale tylko w granicach ustalonego pułapu odpowiedzialności. Poręczenie za cudzy dług jest bowiem czynnością prawną, która zgodnie z treścią art. 876 KC rodzi po stronie poręczyciela powinność spełnienia określonego świadczenia tylko w razie gdy nie spełni go osoba trzecia (dłużnik główny). Istotą poręczenia jest zatem inaczej niż w typowych stosunkach zobowiązaniowych, nie tyle sama powinność świadczenia, lecz gwarancja, że poręczyciel wykona zobowiązanie, gdyby dłużnik go nie wykonał. Stronami umowy poręczenia jest wierzyciel i poręczyciel, a nie dłużnik (art. 886 k.c.). Do skuteczności poręczenia nie jest wymagana zgoda czy choćby wiedza dłużnika.

Ponadto Sąd Okręgowy zauważył, że w rozpoznawanej sprawie powód na podstawie umów o współpracy w zakresie obsługi wierzycelności i udzielania poręczeń zawartych ze spółkami (...), (...), (...), (...), jako poręczyciel zobowiązał się także spłacić zobowiązania pozwanego. Wysokość limitu poręczenia przez powoda zobowiązań pozwanego była wskazana w umowach.

Sąd I instancji nie podzielił zarzutu pozwanego odnośnie nieważności zawartych przez powoda z wyżej wymienionymi spółkami, umów o współpracy w zakresie obsługi wierzycelności i udzielania poręczeń jako zawartych bez zgody organu, który utworzył pozwany szpital. Zarzut ten strona pozwana uzasadniała brzmieniem przepisu art. 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 230, poz. 1507) obowiązującym od dnia 22 grudnia 2010 roku, a odnośnie faktur wystawionych po dniu 1 lipca 2011 roku brzmieniem art. 54 ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. nr 112, poz. 654 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2011 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego przepisy tych ustaw nie będą miały zastosowania do zobowiązań pozwanego objętych przedmiotowym postępowaniem.

Zgodnie z treścią art. 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 230, poz. 1507) obowiązującym od dnia 22 grudnia 2010 roku wymóg uzyskania zgody organu założycielskiego dotyczy „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej”. Zgodnie z treścią art. 54 ust. 5 i ust. 6 ustawy o działalności leczniczej czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący. Podmiot tworzący wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Czynność prawna dokonana z naruszeniem tego przepisu jest nieważna.

Zdaniem Sądu Okręgowego umowy o współpracy zawarte pomiędzy powodem a wyżej wskazanymi spółkami do tego rodzaju czynności nie mogą być zaliczone. Umowy te odpowiadają bowiem treści umowy poręczenia, nie zaś umowie cesji wierzytelności regulowanej w przepisach art. 509 i nast. kc.

Treścią zawartych umów o współpracy w zakresie obsługi i monitoringu wierzytelności i udzielania poręczeń jest spłata zobowiązań dłużnika, za którego powód poręczył w przypadku nie wywiązania się przez dłużnika z obowiązku zapłaty wymagalnych zobowiązań, nie zaś bezpośredni przelew wierzytelności na inny podmiot przez wierzyciela (art. 65 k.c.). Przepis art. 509 k.c. nie ma zastosowania w sytuacji, gdy strony zawarły umowę poręczenia. W przypadku umowy poręczenia nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela, ale do nabycia wierzytelności z mocy samego prawa przez osobę trzecią (poręczyciela), która spłaca wierzyciela (art. 518 § 1 k.c.). Nie można bowiem utożsamiać dwóch odrębnych instytucji prawa cywilnego w sytuacji, gdy ustawodawca w sposób wyraźny je różnicuje.

Z powyżej wskazanych względów Sąd Okręgowy uznał podnoszony przez stronę pozwaną zarzut nieważności wskazanych umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności, zawartych ze spółkami (...), (...), (...), (...), za niezasadny. Legitymacja powoda do wystąpienia z niniejszym powództwem wynika z treści przepisu art. 518 § 1 k.c., zgodnie z którym osoba trzecia, która spłaca wierzyciela nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości zapłaty.

Na skutek zapłaty przez powoda długu pozwanego, za który odpowiadał osobiście, nabył on spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty.

Pozwany nie kwestionował ani wysokości swojego zobowiązania, za które zapłacił powód, faktu zapłaty, ani też wysokości dochodzonej należności. Na skutek zapłaty przez powoda długu pozwanego, za który odpowiadał osobiście, nabył on spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 496 § 1 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty w zakresie kwoty 276.866,25 zł (art. 518 § 1 k.c.) oraz odsetek ustawowych od kwoty 311.511,25 zł od dnia 26 stycznia 2012 roku do dnia 12 lutego 2012 roku (art. 481 § 1 k.c.).

Odnosnie zarzutu dotyczącego naliczenia odsetek od należności wynikającej z faktury nr (...) w wysokości 34.645 zł. Sąd uznał, że należność ta została zapłacona wobec powoda w dacie potrącenia przez spółkę (...) tej należności z inną należnością powoda wobec wskazanej spółki - w dniu 13 lutego 2012 roku. Zapłata tej kwoty przez pozwanego na rachunek spółki (...) w dniu 20 stycznia 2012 roku, nie była skuteczna względem powoda, który przed wytoczeniem powództwa poręczył za to zobowiązanie i zapłacił za tę fakturę spółce (...). Pozwany obowiązany był zatem dokonać zapłaty tej kwoty na rachunek powoda. Prawidłowo zatem, powód naliczył odsetki za zwłokę od należności z tej faktury od dnia wymagalności do dnia 25 stycznia 2012 roku.

O odsetkach ustawowych Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c. O odsetkach od zaległych odsetek Sąd orzekł w oparciu o art. 482 § 1 k.c., zgodnie z którym od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero

od chwili wytoczenia o nie powództwa. O odsetkach tych stanowiących odsetki ustawowe od należności głównej, Sąd I instancji orzekł od dnia wytoczenia powództwa tj. od dnia 26 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty. Na skutek wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela powód nabył prawo do żądania od pozwanego dalszych odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w zapłacie zobowiązania.

Cofnięcie pozwu w zakresie należności głównej w wysokości 34.645 zł, a także w zakresie odsetek ustawowych liczonych od tej kwoty od dnia 13 lutego 2012 roku do dnia zapłaty należało uznać za skuteczne i dopuszczalne w świetle art. 203 § 1 i § 4 k.p.c. oraz art. 479¹³ § 1 k.p.c. i z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie drugim wyroku umarzając postępowanie w tym zakresie.

W apelacji pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, zarzucając naruszenie:

- prawa materialnego tj. przepisu art. 53 ust. 6 i 7 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010 r. poprzez jego niewłaściwą wykładnię,

- prawa materialnego tj. przepisu art. 65 § 2. Kodeksu cywilnego w związku z treścią art.83 k.c. w świetle przedmiotu działalności powódki oraz treści umów zawartych pomiędzy powodową spółką a podmiotami dostarczającymi towary i usługi do pozwanego Szpitala przez pominięcie rzeczywistej woli stron oraz umów zawartych pomiędzy tymi podmiotami a pozwanym Szpitalem,

- prawa procesowego polegające na wadliwym ustaleniu stanu faktycznego i nieprawidłowej ocenie przeprowadzonych dowodów, przez pominięcie, że działania pozwanego były podejmowane w celu obejścia przepisów ustawy i miały charakter pozorny oraz pominięcie treści warunków umów zawartych pomiędzy pozwanym a dostawcami towarów i usług, co stanowi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art.227 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny rozważył na nowo cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonał własnej oceny. Ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy są prawidłowe, stąd Sąd Apelacyjny przyjął je za własne.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim chybiony jest zarzut naruszenia prawa procesowego.

Zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. nie można oceniać w oderwaniu od przepisów postępowania dotyczących postępowania nakazowego.

Podkreślenia wymaga, że rozpoznając sprawę po wniesieniu przez pozwanego zarzutów od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sąd winien mieć na uwadze treść art. 493 § 1 k.p.c., według którego w piśmie zawierającym zarzuty pozwany powinien przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór, oraz pozostałe zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, a także wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich poparcie.

Zestawienie tego przepisu z dyspozycją art. 495 § 3 k.p.c. prowadzi do wniosku, że po skutecznym wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty przedmiotem badania Sądu są:

- twierdzenia i dowody przedstawione przez powoda w pozwie oraz w odpowiedzi na zarzuty złożone w terminie tygodnia od doręczenia mu pisma zawierającego zarzuty (art. 495 § 3 k.p.c.),

- twierdzenia i dowody przedstawione przez pozwanego w piśmie zawierającym zarzuty.

Rozszerzenie zakresu badań sądu o nowe twierdzenia i nowe dowody może nastąpić jedynie wtedy, gdy zostanie stwierdzone, iż nie można było tego materiału przedstawić wcześniej lub, że potrzeba przedstawienia jego sądowi

powstała później (por. M. Jędrzejowska - Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, Część pierwsza, Postępowanie rozpoznawcze - Wydawnictwo Prawnicze 2002, tom I, str. 1098).

Warto zauważyć, że pozew w rozpoznawanej sprawie został wniesiony przed dniem 3 maja 2012 roku, a więc do postępowania będzie miał zastosowanie przepis art. 495 § 3 k.p.c. uchylony przez art. 1 pkt 55 ustawy z dnia 16 września 2011 r. (Dz.U.2011.233.1381) zmieniającej nin. ustawę z dniem 3 maja 2012 r.

W zarzutach od nakazu zapłaty strona pozwana podniosła zarzut nieważności czynności prawnych polegających na zapłacie przez powoda wierzytelności przysługujących kontrahentom pozwanego, w wyniku zawartych pomiędzy powodem a kontrahentami umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń. Pozwany powołał się na sankcję nieważności wynikającą z przepisów art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej oraz art. 53 ust. 7 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Jako skutek tego zarzutu pozwany zgłosił zarzut braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powodowej.

Strona pozwana w zarzutach nie zaprezentowała innych twierdzeń i nie zgłosiła żadnych dowodów, nie uczyniła tego również w toku postępowania po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. W szczególności nie powołała się na pozorność umów poręczenia. Pozorność czynności prawnej jest natomiast okolicznością faktyczną i wobec tego podlega ustaleniu na takich samych zasadach jak pozostałe, istotne dla rozstrzygnięcia ustalenia faktyczne. Nie ulega również wątpliwości, że ciężar dowodu spoczywa na stronie, które z tego faktu wywodzi skutki prawne (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 r. II UK 334/09- LEX nr 604221).

Konkludując, twierdzenia i zarzuty zawarte w apelacji należy uznać za sprekludowane, także z mocy przepisów art. 479.12 k.p.c. i 479.14 k.p.c. mających zastosowanie w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy, tak samo jak wnioski o dopuszczenie dowodu z dołączonych do apelacji dokumentów.

Nie jest trafny zarzut obrazy przepisów prawa materialnego - art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 83 k.c.

Przede należy podnieść, że naruszenie prawa materialnego może polegać na błędnym zrozumieniu treści lub znaczenia normy prawnej (błędna wykładnia) lub wadliwej subsumcji do ustalonego stanu faktycznego normy prawnej (niewłaściwe zastosowanie), a obowiązkiem apelującego jest określenie zarzucanej formy naruszenia i uzasadnienie sprecyzowanego zarzutu. Apelacja pozwanego nie odpowiada tym wymogom. Skarżący ograniczył się do stwierdzenia, że dla oceny pozorności „wystarczającym było dokonanie wykładni przedmiotowych umów z uwzględnieniem treści art. 65 § 2 k.c. i ustalenie całokształtu okoliczności sprawy, iż spełnione zostały przesłanki z art. 83 § 1 k.c.”

Niezależnie od tego strona pozwana nie wskazuje, na czym miałyby polegać kwalifikowana pozorność umów poręczenia. W apelacji pozwany wyraził pogląd, że „faktycznym celem zawarcia tych umów była chęć obejścia ustawowych zakazów” wynikających z ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i ustawy o działalności leczniczej. Pozwany nie wyjaśnił natomiast, z których zapisów umów wysnuwa powyższy wniosek i jakie dowody w sprawie świadczą o określonym celu zawieranych umów.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 53 ust. 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z 22 października 2010 roku poprzez jego błędną wykładnię.

Podzielić należy stanowisko Sądu I instancji, że umów o współpracy w zakresie obsługi i monitoringu wierzytelności i udzielania poręczeń nie można zaliczyć do czynności prawnych objętych ustawowym zakazem. W przypadku bowiem umowy poręczenia nie dochodzi do cesji wierzytelności (a tego dotyczy zakaz), ale do nabycia wierzytelności z mocy samego prawa przez poręczyciela, który spłaca wierzyciela (art. 518 k.c.). Legitymacja procesowa czynna powoda wynika z mocy art. 518 k.c. - osoba która spłaca wierzyciela, nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty.

Nieskuteczne jest powołanie się przez skarżącego na uchwałę Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2012 roku w sprawie III CZP 10/12, której teza brzmi: „Pozorna umowa poręczenia, zawarta dla ukrycia umowy przelewu wierzytelności przez wierzyciela zakładu opieki zdrowotnej z podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją wierzytelności, może naruszać umowny zakaz zawarcia umowy przelewu wierzytelności”.

Jak wynika ze wcześniejszych rozważań w rozpoznawanej sprawie strona pozwana nie podjęła nawet próby wykazania pozorności załączonych do akt sprawy umów poręczenia, a szczególności nie udowodnił, że umowy poręczenia zostały zawarte w celu ukrycia innej czynności, a mianowicie przelewu wierzytelności.

Nie bez znaczenia jest okoliczność, że ocena zamiaru i celu stron umów poręczenia powinna być dokonana stosownie do okoliczności faktycznych dotyczących konkretnej czynności prawnej (w stanie faktycznym sprawy - wszystkich umów poręczenia).

Zgodzić się również należy ze stanowiskiem powoda, że w dacie zawarcia umowy poręczenia subrogacja nie jest pewna i nie zależy od woli stron tejże umowy. Dopiero bowiem niewywiązanie się dłużnika z umowy z kontrahentami, aktualizuje po stronie poręczyciela obowiązek zapłaty poręczonego zobowiązania. W stanie faktycznym sprawy strona pozwana prezentując swoje stanowisko powinna jednocześnie wykazać zamiar zmiany wierzyciela istniejący w datach poszczególnych umów poręczenia. Nie ulega wątpliwości, że skarżąca nie zainicjowała postępowania dowodowego i nie udowodniła powyższych okoliczności.

Z materiału dowodowego sprawy wynika ponadto, że zapłata przez stronę powodową należności z poszczególnych faktur za dostarczone pozwanemu przez kontrahentów towary nastąpiła po upływie terminu ich wymagalności i po wezwaniu powódki do zapłaty poręczonego zobowiązania, a więc zgodnie z postanowieniami umowy poręczenia.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację rozstrzygając o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z mocy art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz § 6 pkt. 7 oraz § 12.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.02.163.1349).